

FIȘA DISCIPLINEI

(masterat)

1. Date despre program

Instituția de învățământ superior	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Facultatea	Facultatea de Științe ale Educației
Departamentul	Departamentul de Științe ale Educației
Domeniul de studii	Științe ale educației
Ciclul de studii	Masterat
Programul de studii	Consiliere Școlară și Educație Emoțională

2. Date despre disciplină

Denumirea disciplinei	DEZVOLTAREA COGNITIVĂ ȘI SOCIO-EMOTIONALĂ A COPILULUI ȘI ADOLESCENTULUI				
Titularul activităților de curs	Conf. dr. Maria-Doina SCHIPOR				
Titularul activităților aplicative	Conf. dr. Maria-Doina SCHIPOR				
Anul de studiu	I	Semestrul	1	Tipul de evaluare	E
Regimul disciplinei	Categorია formativă a disciplinei DSI – Discipline de sinteză; DAP – Discipline de aprofundare				DAP
	Categorია de opționalitate a disciplinei: DI - impusă, DO - opțională, DF - facultativă				DI

3. Timpul total estimat (ore alocate activităților didactice)

I a) Număr de ore, pe săptămână	3	Curs	2	Seminar	1	Laborator/lucrări practice	-	Proiect	-
I b) Totalul de ore (pe semestru) din planul de învățământ	42	Curs	28	Seminar	14	Laborator/lucrări practice	-	Proiect	-

II. Distribuția fondului de timp pe semestru	ore
II.a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	37
II.b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	34
II.c) Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	34
II.d) Tutoriat	
III. Examinări	3
IV. Alte activități (precizați):	

Total ore studiu individual II (a+b+c+d)	105
Total ore pe semestru (Ib+II+III+IV)	150
Numărul de credite	6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Curriculum	•
Competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

Desfășurare a cursului		• videoproiector, fișe de lucru, PC, videoproiector, suporturi electronice pentru unitatea de curs, prezentări PPT, materiale pentru aplicații, flip-chart, foi A1 și A3
Desfășurare aplicații	Seminar	• videoproiector, fișe de lucru, PC, videoproiector, suporturi electronice pentru unitatea de curs și seminar, prezentări PPT, materiale pentru aplicații, flip-chart, foi A1 și A3
	Laborator/lucrări practice	•
	Proiect	•

6. Competențe specifice acumulate

Competențe	• C1. Proiectarea programelor/ activităților de consiliere și educație emoțională prin valorificarea
------------	--

profesionale	<p>optimă a resurselor umane și curriculare;</p> <ul style="list-style-type: none"> • C3. Evaluarea programelor/activităților de consiliere și educație emoțională prin raportare la exigențele consilierii școlare și educației emoționale; • C6. Elaborarea de analize, studii și cercetări și valorificarea acestora în practica profesională
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT2. Identificarea de strategii de consiliere care să asigure exercitarea rolului de lider la nivelul diferitelor grupuri de profesioniști • CT3. Utilizarea unor practici educative eficiente de învățare pe tot parcursul vieții, în vederea formării și dezvoltării profesionale continue și adaptării competențelor profesionale la dinamica contextului profesional și social

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

<p>Obiectivul general al disciplinei Dezvoltarea unei structuri de repere psihogenetice și psihodinamice referitoare la dezvoltarea cognitivă și socioemoțională a copilului și adolescentului în vederea unei optime aplicabilități în activitatea de consiliere școlară și dezvoltare emoțională;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • O1.1. Integrarea unui context teoretic coerent și flexibil specific abordării activităților de consiliere și educație emoționale din perspectiva dezvoltării cognitive și emoționale a copilului și adolescentului;
	<ul style="list-style-type: none"> • O3.1. Aplicarea principiilor, funcțiilor și scopurilor evaluării, precum și a metodelor și instrumentelor de evaluare potrivite cu specificul situației de consiliere definite din perspectiva dezvoltării cognitive și emoționale a copilului și adolescentului;
	<ul style="list-style-type: none"> • O6.1. Identificarea variabilelor care intervin în procesele de dezvoltare și în demersul de consiliere în vederea integrării lor în proiecte de cercetare;
	<ul style="list-style-type: none"> • OT2. Valorificarea strategiilor de consiliere în vederea dezvoltării personale a elevilor și grupurilor profesionale;
	<ul style="list-style-type: none"> • OT3. Dezvoltarea unui plan personal de învățare pe tot parcursul vieții activând sistemul de practici educative adaptative în contextul schimbărilor societății.

8. Conținuturi

Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
<p>1. Introducere în Dezvoltarea socio-emoțională a copilului și adolescentului Contextualizarea disciplinei Dezvoltare socio-emoțională a copilului și adolescentului; Perspectivă istorică asupra studierii dezvoltării psihice: de la psihologia copilului la psihosociologia vieții Etape, momente și personalități implicate în constituirea disciplinei</p>	4	prelegerea intensificată, conversația, descoperirea dirijată	
<p>2. Investigarea dezvoltării umane Tehnici de cercetare, caracteristici metodologice; Tipuri de design utilizate în cercetarea dezvoltării. Perspectiva experimentală asupra dezvoltării socio-emoționale; Perspectiva ecologică asupra dezvoltării socio-emoționale.</p>	2	prelegerea intensificată, conversația, descoperirea dirijată	
<p>3. Repere teoretice asupra dezvoltării umane Conceptul de dezvoltare psihică, accepțiuni ale dezvoltării, caracteristici; Dezvoltarea ontogenetică ca schimbare structurală; Domenii ale dezvoltării – centralitatea dimensiunii socio-emoționale a dezvoltării.</p>	2	expunere, descoperire dirijată	
<p>4. Teorii ale dezvoltării umane Paradigme ale dezvoltării: modelul reactiv, modelul activ, modelul mixt; Neuroplasticitatea. Perspectiva life-span.</p>	2	prelegerea intensificată, conversația, explicația	
<p>5. Periodizarea dezvoltării umane Caracteristici ale dezvoltării. Stadiilitatea; Repere psihogenetice și psihodinamice ale dezvoltării cognitive și socio-emoționale – teoriile dezvoltate de E. Erikson, L. Kohlberg, J. Piaget, E. Sternberg; Stabilirea nivelului de dezvoltare psihică; Ciclurile și stadiile dezvoltării psihice.</p>	2	expunere, conversația, descoperirea dirijată	
<p>6. Modele ale dezvoltării cognitive a copilului și</p>	2	conversația,	

adolescentului Implicații ale teoriilor dezvoltării cognitive asupra dezvoltării copilului și adolescentului: constructivismul piagetian, perspectiva socială a dezvoltării cognitive (L. Vîgotski), perspectiva culturală a dezvoltării intelectului (J. Bruner), intereracționalismul școlii de la Geneva; Perspectiva cognitivă – metacogniția și rolul ei în dezvoltare.		descoperirea dirijată, studiul de caz	
7. Dezvoltarea socio-emoțională la nivelul familiei - atașamentul Teoria atașamentului – tipuri și stiluri ale atașamentului; Perspectivă culturală asupra atașamentului; Implicații ale teoriei atașamentului în abordarea educației copiilor și educației părinților.	2	conversația, descoperirea dirijată, studiul de caz	
8. Temperamentul și dezvoltarea lui Teorii ale temperamentului – perspective pentru dezvoltare; Implicații ale dezvoltării temperamentului pentru consiliere și educație emoțională	2	conversația, problematizarea, metodele și tehnicile gândirii critice	
9. Dezvoltarea socio-emoțională prin intermediul covârșnicilor Teorii și cercetări vizând influența covârșnicilor asupra dezvoltării socio-emoționale; Apartenențe de gen, grupuri de colegi și prieteni – influențe asupra dezvoltării; Apartenențe rasiale, etnice și culturale - influențe asupra dezvoltării; Diferențe între efectele proximale și distale ale covârșnicilor.	2	conversația, problematizarea, studiul de caz	
10. Influențe ale mediului școlar asupra dezvoltării socio-emoționale Apartenență școlară și dezvoltare socio-emoțională; Adaptarea la cultura organizațională a școlii și implicațiile ei în dezvoltare; Adaptarea la climatul școlar – strategii și traiectorii de dezvoltare socio-emoțională.	2	expunere, prelegerea intensificată, problematizarea, conversația	
11. Dezvoltarea identitară Teorii ale identității; Tipuri și categorii identitare – identitate personală și identitate socială; Funcții ale identității implicate în dezvoltarea socio-emoțională; Strategii de influență identitară specifice copilăriei și adolescenței; Perspectiva interculturală asupra dezvoltării identității.	2	demonstrația, conversația, problematizarea, metodele și tehnicile gândirii critice	
12. Curs de sinteză Viziuni de ansamblu asupra dezvoltării umane Probleme deschise ale domeniului	2	conversația problematizarea	
Bibliografie			
<p>[1] Ainsworth, M. & Bowlby, J. (1989). An Ethological Approach to Personality Development. American Psychologist, 46, 333-341.</p> <p>[2] Birch, A. (2000). Psihologia dezvoltării. Editura Tehnica, București.</p> <p>[3] Bonchiș, E., (2004), Psihologia copilului, Editura Universității din Oradea.</p> <p>[4] Crețu, T., (2001), Psihologia vârstelor, Credis.</p> <p>[5] Golu, F. (2010). Psihologia dezvoltării umane. Editura Universitară.</p> <p>[6] Harwood, R. L., Miller, S. A., Vasta, R., Manole, I., Avădani, I., & Aneci, I. (2010). Psihologia copilului. Polirom.</p> <p>[7] Muntean, A. (2009). Psihologia dezvoltării umane. Polirom.</p> <p>[8] Neacșu, I. (2010). Introducere în psihologia educației și a dezvoltării. Polirom.</p> <p>[9] Papalia, D. E., Olds, S. W., Feldman, R. D., & Mîndrilă-Sonetto, A. (2010). Dezvoltarea umană. Editura Trei.</p> <p>[10] Piaget, J. (1998), Psihologia inteligentei, ed. a II-a, Editura Științifică, București.</p> <p>[11] Piaget, J., Inhelder, B., (2005), Psihologia copilului, Ed. Cartier.</p> <p>[12] Radu I. (coord.), (1983) Psihologia educației și dezvoltării, Editura Academiei, București</p>			

- [13]Rapoport, J. L., & Gogtay, N., (2008). Brain neuroplasticity in healthy, hyperactive and psychotic children: insights from neuroimaging. *Neuropsychopharmacology*, 33(1), 181-197. <https://www.nature.com/articles/1301553>
- [14]Roeser, R., Eccles, J., & Sameroff, A. (2000). School as a context of early adolescents' academic and social-emotional development: A summary of research findings. In *Elementary School Journal*. Vol 100(5), May 2000, pp. 443-471.
- [15]Rubin, K, Bukowski, W., & Laursen, B. (2008). *Handbook of Peer Interactions, Relationships, and Groups*. Guilford Press.
- [16]Ruble, D., Alvarez, J, Bachman, M. & Cameron, J. (2004). The Development of a sense of “we”: The Emergence and implications of children’s collective identity. In M. Bennett and F. Sani (Eds). *The development of the social self*.
- [17]Schaffer, H. R., & Ionescu, T. (2005). *Introducere în psihologia copilului*. ASCR [Asociația de Științe Cognitive din România].
- [18]Schipor, M-D., Clipa, O., (2021), *Temperamentul. Diferențe de personalitate la copii în Parenting de la A la Z 83 de teme provocatoare pentru părinții de azi*, G. Pânișoară (coord.), Polirom. ISBN 978-973-46-8782-4.
- [19]Schiopu U., Verza E. (1997), *Psihologia vârștelor - ciclurile vieții*, ed. a III-a, EDP, Bucuresti.
- [20]Vatavu, R.-D., Cramariuc, G., Schipor, M.D., (2015). Touch Interaction for Children Aged 3 to 6 Years: Experimental Findings and Relationship to Motor Skills, *International Journal of Human-Computer Studies* 74. Elsevier, 54-76 <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1071581914001426> .
- [21]Seifert, K., Hoffnung, R.,(1991) *Child and adolescent development*, Second Edition, Houghton Mifflin Company, Boston.
- [22]Tinca, C. (2012). *Psihologia vârștelor*. MintRight Inc.
- [23]Verza, E., Verza, F.E., (2000), *Psihologia vârștelor*, București, Editura Pro Humanitate.
- [24]*** *Psychology 172 Developmental Psychology*
<https://www.canyons.edu/resources/documents/academics/faculty/nwalker/Psychology172Textbook.pdf>

Aplicații (Seminar / laborator / lucrări practice /proiect)	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Metacogniția – perspective ale psihologiei cognitive asupra dezvoltării copilului și adolescentului Determinări teoretice și experimentale asupra metacogniției; Modele de valorificare a metacogniției în dezvoltarea cognitivă și socio-emoțională a copilului și adolescentului	2	explicația, problematizarea, conversația studiul de caz	
2. Teoria inteligenței emoționale și sociale în perspectivă psihogenetică Inteligența emoțională și inteligența socială– caracterizare și identificare; Perspectivă evolutivă asupra inteligenței emoționale și sociale; Modalități practice de stimulare a inteligenței emoționale și sociale la copil și adolescent	2	explicația, conversația, descoperirea dirijată	
3. Atașamentul și relația părinte – copil Fazele formării atașamentului; Tipuri de atașament și consecințe ale acestora asupra dezvoltării ulterioare a copilului ; Factori ai dezvoltării atașamentului – diferențe între rolul mamei și al tatălui.	2	descoperirea dirijată, conversația, studiul de caz	
4. Statutul de sex ca variabilă a dezvoltării. Dezvoltarea noțiunii de gen și influențele acesteia asupra dimensiunilor psihice Dezvoltarea conceptului de gen – determinare genetică sau influență culturală? Caracteristici referitoare la stereotipul masculin și feminin și relevanța lor în perioadele timpurii; Rolul jocului în interiorizarea genului.	2	explicația, conversația, descoperirea dirijată	
5. Dezvoltarea conceptului de sine și a identității la copil și adolescent Conceptul de sine, imaginea de sine și stima de sine ca germeni ai personalității viitorului adult; Modalități educative de influențare a conceptului și stimei de sine. Stadii de dezvoltare identitară - teoria celor cinci stadii	2	conversația, problematizarea, studiul de caz	

Criza identitară – modalități de abordare din perspectiva consilierii și dezvoltării emoționale			
6. Prietenia și rivalitatea – dimensiuni socio-emoționale ale dezvoltării Prietenia ca emoție și ca relație. Modalități de valorificare în dezvoltare Rivalitatea – modalități de gestionare prin consiliere și educație emoțională.	2	conversația, descoperirea dirijată, studiul de caz	
7. Agresivitatea și comportamentul prosocial – dimensiuni antitetice ale dezvoltării socio-emoționale a copilului și adolescentului Repere experimentale și teoretice în domeniul cunoașterii agresivității și comportamentului prosocial; Teorii ale dezvoltării agresivității. Modalități de ameliorare a violenței interpersonale în școală; Modalități de dezvoltare a comportamentului prosocial.	2	conversația, problematizarea,	
Bibliografie			
<p>[1] Albu, E., (2002), Manifestări tipice ale devierilor de comportament la elevii preadolescenți. Prevenire și terapie, Editura Aramis, București.</p> <p>[2] Birch, A., Psihologia dezvoltării, Editura Științifică și Tehnică, București, 2000.</p> <p>[3] Bonchiș, E., (2004), Psihologia copilului, Editura Universității din Oradea.</p> <p>[4] Crețu, T., (2001), Adolescența și contextul său de dezvoltare, Credis.</p> <p>[5] Crețu, T., (2001), Psihologia vârstelor, Credis.</p> <p>[6] Feldman, R.D. Olds, S.W., Papalia, D.E., (2010), Dezvoltarea umană, Editura Trei.</p> <p>[7] Muntean, A., (2006), Psihologia dezvoltării umane, Editura Polirom, Iași.</p> <p>[8] Pânișoară, G., Sălăvăstru, D., Mitrofan, L. (2016). Copilăria și adolescența. Provocări actuale în psihologia educației și dezvoltării, Polirom, Iași.</p> <p>[9] Radu I. (coord.), (1983) Psihologia educației și dezvoltării, Editura Academiei, București</p> <p>[10] Schiopolu U., Verza E. (1997), Psihologia vârstelor - ciclurile vieții, ed. a III-a, EDP, Bucuresti.</p> <p>[11] Shaffer, R.H, (2007), Introducere în psihologia copilului, Editura ASCR, Cluj Napoca.</p>			

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei au fost elaborate ca urmare a consultării programelor de studii similare din țară, a așteptărilor și evaluărilor Inspectoratului Școlar Județean Suceava.

10. Evaluare

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	<ul style="list-style-type: none"> Încadrarea comportamentelor la nivelul stadiilor dezvoltării cognitive și socio-emoționale utilizând repere specifice; Realizarea unor comparații pertinente interstadii, pentru înțelegerea identității psihologice și comportamentale a fiecărei vârste vizate; Evaluarea în plan concret a relației deschise dintre rezultatele cercetării în domeniul dezvoltării cognitive și socio-emoționale a copilului și adolescentului și dezvoltarea metodelor și tehnicilor de consiliere și dezvoltare emoțională. 	Test docimologic (itemi cu alegere simplă și multiplă)	50%
Seminar	<ul style="list-style-type: none"> Demonstrarea capacității de a analiza și interveni adecvat într-o situație educativă problematică din perspectiva reperelor oferite de disciplina studiată; Demonstrarea capacității de a utiliza cunoștințele specifice dezvoltării cognitive și socio-emoționale a copilului și adolescentului în soluționarea unor situații școlare problematice. 	Organizarea unei dezbateri sau Proiect de intervenție personalizată asupra dezvoltării (scris)	50%
Laborator	-	-	-

Proiect	-	-	-
---------	---	---	---

10.1. Standard minim de performanță evaluare la curs
<p>Standarde minime pentru nota 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - capacitatea de a opera minimal în sfera teoretică a Dezvoltării cognitive și socio-emoționale a copilului și adolescentului; <p>Standarde minime pentru nota 10:</p> <ul style="list-style-type: none"> - capacitatea de a nuanța subtil sistemul terminologic al Dezvoltării cognitive și socio-emoționale a copilului și adolescentului; în vederea surprinderii contextelor sociale și școlare diverse; - abilitatea de a acționa diferențiat în funcție de variabilele dezvoltării cognitive și socio-emoționale pentru a determina efecte pozitive la nivelul atingerii obiectivelor propuse pentru consiliere și dezvoltare
10.2. Standard minim de performanță evaluare la activitatea aplicativă
<p>Standarde minime pentru nota 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - capacitatea de a aplica informațiile specifice disciplinei Dezvoltării cognitive și socio-emoționale a copilului și adolescentului;; <p>Standarde minime pentru nota 10:</p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstrarea capacității de a utiliza cunoștințele specifice Dezvoltării cognitive și socio-emoționale a copilului și adolescentului; în soluționarea unor situații școlare problematice; - abilitatea de a acționa diferențiat în funcție de variabilele dezvoltării cognitive și socio-emoționale pentru a determina efecte pozitive la nivelul atingerii obiectivelor propuse pentru consiliere și dezvoltare

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de aplicație
20.09.2024	conf. univ. dr. Maria-Doina SCHIPOR	conf. univ. dr. Maria-Doina SCHIPOR

Data avizării	Semnătura responsabilului de program
	conf. univ dr. Aurora Adina COLOMEISCHI

Data avizării în departament	Semnătura directorului de departament
	conf. univ. dr. Maria-Doina SCHIPOR

Data aprobării în consiliul facultății	Semnătura decanului
	conf. univ dr. Aurora Adina COLOMEISCHI